

APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA

C'EST LA CONFIANCE

o dôvere v milosrdnú Božiu lásku
k 150. výročiu narodenia svätej Terézie
od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre

Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2023

Apoštolská exhortácia
Svätého Otca Františka

C'est la confiance

o dôvere v milosrdnú Božiu lásku
k 150. výročiu narodenia svätej Terézie
od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre

1. „*C'est la confiance et rien que la confiance qui doit nous conduire à l'Amour.*“ „K Láske nás musí viesť iba dôvera, nič iné, iba dôvera.“¹

2. Tieto silné slová svätej Terézie od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre vystihujú všetko. Celú svoju geniálnu spirituálnu zhrnula v jedinej vete, ktorá má takú výpovednú hodnotu, že už len pre ňu ju možno právom nazývať učiteľkou Cirkvi. Dôvera, „nič viac ako dôvera“, je jedinou cestou, ktorá nás privedie k Láske, čo dáva všetko. Skrze dôveru sa do nášho života vlieva prameň milosti, evanjelium sa v nás stáva telom a milosrdenstvo môže cez nás prúdiť k našim bratom a sestrám.

3. Skutočne, práve dôvera je nám dennodenne oporou a dodáva nám silu, aby sme sa mohli postaviť pred Pána v deň, keď nás povolá k sebe. „Na sklonku tohto života objavím sa pred tebou s prázdnyimi rukami, lebo ňá, Pane,

1 TL 197, Sestre Márii od Najsvätejšieho Srdca (17. septembra 1896). Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 2. zv., *Listy*, Bratislava 1999, s. 282.

© Libreria Editrice Vaticana, 2023
© Konferencia biskupov Slovenska, 2023
© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2023

ISBN 978-80-8161-605-1

neprosím, aby si započítal moje skutky. Všetka naša spravodlivosť je v твоjich očiach poškvrnená. Preto sa chcem zaodieť do tvojej vlastnej spravodlivosti a z tvojej lásky prijať do večného vlastníctva teba samého.“²

4. Svätá Terezka je jednou z najznámejších a najobľúbenejších svätých na svete. Podobne ako svätého Františka z Assisi ju milujú aj nekresťania a neveriaci. UNESCO ju dokonca uznalo za jednu z najvýznamnejších osobností v dejinách ľudstva.³ Pripomíname si 150. výročie jej narodenia v Alençone a 100. výročie jej blahorečenia, a tak pokladám za vhodné hlbšie rozjímať o jej poslanstve.⁴ Rozhodol som sa však, že túto exhortáciu nevydám ani k jednému z uvedených dátumov, ani v deň jej liturgickej spomienky (1. októbra), pretože by som chcel, aby toto poslanstvo presiahlo rámec osláv oboch jubileí a stalo sa súčasťou duchovného pokladu Cirkvi. Vydanie exhortácie v deň liturgickej spomienky na svätú Teréziu z Avily je výnimočnou príležitosťou predstaviť svätú Teréziu od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre ako dozreté ovocie reformy karmelitánskeho rádu a spirituality tejto veľkej španielskej svätice.

5. Pozemský život svätej Terezky bol krátky a nebol ničím výnimočný. Dožila sa iba dvadsiatich štyroch rokov a prežila ich najprv v rodine a potom v karmelitánskom kláštore v Lisieux. Vyžarovalo z nej neskutočné svetlo

2 Modl. 6: *Sebaobetovanie ako zápalná žertva Milosrdnej Lásky Pána Boha*. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 4. zv., *Vstupujem do Života*. Bratislava 2006, s. 18 – 20.

3 Na dvojročné obdobie (2022 – 2023) UNESCO zaradilo svätú Teréziu medzi osobnosti, ktoré sa budú oslavovať pri príležitosti 150. výročia narodenia.

4 29. apríla 1923.

a láska, o čom sa zakrátko po jej smrti dozvedela široká verejnosť vďaka vydaniu jej spisov, aj vďaka nespočetným milostiam, ktoré na jej príhovor obsiahli u Pána veriaci, čo sa k nej utiekali.

6. Cirkev si rýchlo uvedomila význam i jedinečnosť jej evanjeliovej spirituality. Terezka sa počas púte do Ríma v roku 1887 stretla s pápežom Levom XIII., a keďže mala iba pätnásť rokov, poprosila ho o povolenie, aby mohla vstúpiť do karmelitánskej rehole. Zakrátko po jej smrti svätý Pius X., uvedomujúc si jej duchovnú veľkosť, vyslovil presvedčenie, že sa stane najväčšou sväticou modernej doby. V roku 1921 Teréziu vyhlásil za ctihodnú pápež Benedikt XV., ktorý ako najvzácnejšiu čnosť vyzdvihol jej „malú cestu“ duchovného detstva.⁵ Pred sto rokmi bola blahorečená a 17. mája 1925 vyhlásená za svätú pápežom Píom XI., ktorý Pánovi ďakoval za to, že práve ona je prvou blahoslavenou, ktorú povýšil na oltár, a prvou svätou, ktorú kanonizoval.⁶ V roku 1927 ju ten istý pápež vyhlásil za patrónku misií.⁷ Za jednu z patrónok Francúzska vyhlásil Terezku v roku 1944 ctihodný Pius XII.,⁸ ktorý pri viacerých príležitostiach rozvinul myšlienku duchovného detstva.⁹ Svätý Pavol VI. rád spomínal, že bol pokrstený 30. septembra 1897, v deň jej smrti, a pri stom výročí jej narodenia napísal o jej učení list biskupovi z Bayeux

5 Porov. *Decretum Super Virtutibus* (14. augusta 1921): AAS 13 (1921), s. 449 – 452.

6 *Homília pri príležitosti kanonizácie* (17. mája 1925): AAS 17 (1925), s. 211.

7 AAS 20 (1928), s. 147 – 148.

8 AAS 36 (1944), s. 329 – 330.

9 PIUS XII., *List Mons. François-Marie Piccaudovi, biskupovi z Bayeux a Lisieux* (7. augusta 1947); *Správa pre rádiá pri príležitosti posviacky baziliky v Lisieux* (11. júla 1954): AAS 46 (1954), s. 404 – 407.

a Lisieux.¹⁰ Svätý Ján Pavol II. navštívil 2. júna 1980 počas svojej prvej apoštolskej cesty do Francúzska baziliku zasvätenú jej pamiatke a v roku 1997 ju vyhlásil za učiteľku Cirkvi.¹¹ Terezku zároveň označil za „expertku na *scientia amoris*“.¹² Pápež Benedikt XVI. sa vrátil k téme jej „vedy lásky“ a odporúčal ju ako „príručku pre všetkých, ale najmä pre tých, ktorí v Božom ľude vykonávajú svoju službu ako teológovia“.¹³ Ja som v roku 2015 počas synody o rodine s radosťou kanonizoval jej rodičov Louisa a Zéliu. Nedávno som svätej Terezke venoval v rámci cyklu katechéz o apoštolskej horlivosti jednu zo svojich generálnych audiencií.¹⁴

10 List Mons. Jean-Marie-Clémentovi Badrému, biskupovi Bayeux a Lisieux, pri príležitosti stého výročia narodenia svätej Terézie od Dieťaťa Ježiša (2. januára 1973): AAS 65 (1973), s. 12 – 15.

11 AAS 90 (1998), s. 409 – 413, s. 930 – 944.

12 Apoštolský list *Novo Millennio Ineunte* (6. januára 2001), 42: AAS 93 (2001), s. 296.

13 *Katechéza* (6. apríla 2011): *L'Osservatore Romano* (7. apríla 2011), s. 8.

14 *Katechéza* (7. júna 2023): *L'Osservatore Romano* (7. júna 2023), s. 2 – 3.

1. kapitola

PRINÁŠAŤ JEŽIŠA BLÍŽNYM

7. V mene, ktoré si Terezka ako rehoľníčka vybrala, je Ježiš ako „Dieťa“ zjavujúce tajomstvo vtelenia a „Svätá Tvár“ toho, ktorý sa nám úplne odovzdal na kríži. Je teda „svätá Terézia od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre“.

8. Ježišovo meno mala až do posledného dychu stále na perách ako prejav lásky. V cele mala napísané aj slová: „Ježiš je moja jediná láska“. Bolo to jej ponímanie obrovskej hĺbky výroku Nového zákona: „Boh je láska“ (*1 Jn 4, 8. 16*).

Dušou misionárka

9. Ako pri každom opravdivom stretnutí s Kristom, aj ju táto skúsenosť viery volala do misií. Terezka svoje poslanie vyjadrila slovami: „V nebi si budem želať to isté, čo na zemi: milovať Ježiša a dosiahnuť, aby ho milovali.“¹⁵ Napísala, že vstúpila do Karmelu, „aby zachraňovala duše“.¹⁶ Svoje zasvätenie Bohu teda nevnímala oddelene od úsilia o dobro bratov a sestier. Hlásala milosrdnú lásku Otca, ktorú má k hriešnemu synovi, a lásku Dobrého pastiera k strateným, zblúdeným a zraneným ovečkám. Terezka je preto patrónkou misií a vzorom evanjelizácie.

15 List 220 Abbému Bellièreovi. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 2. zv., *Listy*. Bratislava 1999, s. 306.

16 Rkp. C, 34 r°. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 1. zv., *Príbeh mojej duše*. Bratislava 1997, s. 285.

10. Posledné stránky knihy *Príbeh mojej duše*¹⁷ sú misijným testamentom. Vyjadrujú jej presvedčenie, že evanjelizácia má byť pútavá, nenútená¹⁸, v žiadnom prípade sa nesmie uchýliť k nátlaku či prozelytizmu. Vyjadrila to slovami: „*Tiahni ma, pobežíme za vôňou tvojich olejov* (Pies 1, 3). Ó, Ježišu, netreba teda povedať: *Keď priťahuješ mňa, pritiahni aj duše, ktoré milujem!* Stačí jednoduché slovo: ‚Ďahaj ma.‘ Pane, chápem to, že keď sa duša dala zaujať *opojnou vôňou tvojich olejov*, nemôže už bežať sama, všetky duše, ktoré miluje, sa ťahajú za ňou. Deje sa to nenúteno, nenásilne, ako prirodzený dôsledok toho, že ju priťahuješ ty. Tak ako riava, ktorá sa prudko vrhá do oceánu, strháva so sebou všetko, s čím sa stretáva na svojej ceste, tak aj, Ježišu môj, duša, ktorá sa ponára do bezbrehého oceánu tvojej lásky, ťahá za sebou všetky poklady, ktoré má... Pane, ty vieš, že nemám iné poklady ako duše, ktoré sa ti zalúbilo spojiť s mojou dušou.“¹⁹

11. V tomto úryvku Terezka cituje slová nevesty adresované ženíchovi v knihe *Pieseň piesní* (Pies 1, 3 – 4) a ich hlboký výklad možno nájsť v spisoch karmelitánskych učiteľov, svätej Terézie z Avily a svätého Jána od Kríža. Ženíchom je Ježiš, Boží Syn, ktorý sa skrze vtelenie zjednotil s ľudstvom a vykúpil ho na kríži. Z jeho otvoreného boku sa zrodila Cirkev, jeho milovaná nevesta, za ktorú položil život (porov. *Ef* 5, 25). Pozoruhodné je, že tvárou v tvár blížiacej sa smrti, ktorú si Terezka uvedomovala,

nebrala toto tajomstvo len ako zdroj osobnej útechy, ale v duchu apoštolskej horlivosti.

Milosť, ktorá nás oslobodzuje od zahľadenosti do seba

12. Keď Terezka hovorí o pôsobení Ducha Svätého, vnímame jej misionárske zanievanie: „To je moja modlitba. Prosím Ježiša, aby ma pritiahol do plameňov svojej lásky a spojil ma tak tesne so sebou, aby on žil a konal vo mne. Cítim, že čím väčší bude oheň lásky rozpaľovať moje srdce, tým väčší budem hovoriť: ‚Priťahuj ma.‘ A duše, ktoré sa priblížia ku mne (k biednemu kúsku neúčinného železa, keby som sa vzdialila od božskej vyhne), tým rýchlejšie pobežia za vôňou olejov svojho Miláčika, lebo duša zapálená láskou nemôže byť nečinná.“²⁰

13. V Terezkinj duši sa milosť krstu rozrástla na mocný prúd tečúci do oceánu Kristovej lásky, ktorý so sebou berie veľa bratov a sestier. To sa dialo zvlášť po jej smrti. Jej prísľub zoslať „dážď ruží“ sa naplnil.²¹

17 Rkp. C, 36r^o. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 1. zv., *Príbeh mojej duše*. Bratislava 1997, s. 288.

18 Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium* (24. novembra 2013), 14, 264: AAS 105 (2013), s. 1025 – 1026.

19 Rkp. C, 34 r°. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 1. zv., *Príbeh mojej duše*. Bratislava 1997, s. 285.

20 Rkp. C, 36r^o. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 1. zv., *Príbeh mojej duše*. Bratislava 1997, s. 288.

21 *Žltý zápisník matky Agnesy*, 9. júna 1897. Súborné dielo sv. Terézie z Lisieux, 4. zv., *Vstupujem do Života*. Bratislava 2007, s. 69.

OBSAH

1. kapitola	
PRINÁŠAŤ JEŽIŠA BLÍŽNYM.....	9
Dušou misionárka.....	9
Milosť, ktorá nás oslobodzuje od zahľadenosti do seba	11
2. kapitola	
MALÁ CESTA DÔVERY A LÁSKY.....	12
Bez zásluh	13
Každodenná odovzdanosť.....	15
Oheň, čo prežaruje noc	16
Najpevnejšia nádej	18
3. kapitola	
BUDEM LÁSKOU	20
Nezištná láska ako postoj človeka.....	20
Najväčšia láska v úplnej jednoduchosti	22
V srdci Cirkvi	24
Dážď ruží	26
4. kapitola	
PODSTATA EVANJELIA	28
Učiteľka syntézy.....	28

APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA

C'EST LA CONFIANCE

o dôvere v milosrdnú Božiu lásku k 150. výročiu
narodenia svätej Terézie od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre

Z anglického originálu *Apostolic exhortation
C'est la confiance of the holy father Francis on confidence
in the merciful love of God for the 150th anniversary of the
birth of saint Therese of the Child Jesus and the Holy Face*
preložila Andrea Behulová-Rajtárová

Lektoroval Ivan Šulík
Odborná spolupráca Mária Novacká

Pre Konferenciu biskupov Slovenska vydal
Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2023,
ako svoju 4 457. publikáciu.

Edícia *Pápežské dokumenty*, 119. zväzok

Obálku navrhol Pergamen

Zodpovedná redaktorka Martina Grochálová

Jazyková úprava Katarína Kročková

Technický redaktor Peter Valach

Tlač Patria I., spol. s r. o., Prievidza

Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18, objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-605-1